

in cyf/Our ref: LF/GT/0579/14

David Rees AC
Cadeirydd, y Pwyllgor Iechyd a Gofal
Cymdeithasol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

26 Mehefin 2014

Annwyl David,

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) – Adroddiad y Grŵp Technegol ar Gymhwystra

Rwy'n gwybod bod gan y Pwyllgor ddiddordeb brwd yn natblygiad y meini prawf ar gyfer cymhwystra o dan Ran Pedwar o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Ysgrifennais atoch ar 5 Mawrth i'ch hysbysu am y Grŵp Technegol ar Gymhwystra a gafodd ei sefydlu i roi cyngor imi am y Rheoliadau a'r Cod Ymarfer ar bennu cymhwystra ar gyfer gwasanaethau gofal a chymorth o dan y Ddeddf.

Mae gwaith y Grŵp Technegol eisoes wedi'i gwblhau a'i brofi gan ein prif bartneriaid drwy ddigwyddiadau i feithrin perthynas â rhanddeiliaid a gynhaliwyd gan yr Asiantaeth Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol (AGGC), Panel y Dinasyddion, ac ADSS Cymru. Cafodd y broses ddatblygu hon ei hwyluso'n annibynnol gan y Sefydliad Gofal Cyhoeddus, ac yn dilyn hynny, mae'r Adroddiad wedi cael ei ddiwygio i amlygu'r materion a oedd wedi codi yn ystod y broses honno.

Amgaeaf gopi o'r Adroddiad yr wyf yn bwriadu ei gyhoeddi ar ein gwefan, er mwyn i bobl gynnig eu sylwadau dros yr haf. Rwy o'r farn bod yr Adroddiad yn cynnig fframwaith ar gyfer cymhwystra y gallwn ei rannu â rhanddeiliaid gwleidyddol a rhai ehangach, a'n bwriad yw mireinio'r model hwn drwy broses o feithrin perthynas tra bo'r rheoliadau'n cael eu drafftio.

Mae'r Adroddiad yn cynnig tri opsiwn ar gyfer model cymhwystra. Argymhelliad y Grŵp Technegol oedd dilyn Opsiwn 3, sy'n golygu newid y ffordd y mae cymhwystra'n cael ei bennu yn sylfaenol. Fel canlyniad, bydd cael mwy o amser i feithrin cysylltiad â rhanddeiliaid mewn modd mwy pwylllog o werth mawr. Rwy'n bwriadu rhoi gwybod bod yr Adroddiad wedi'i gyhoeddi yn fy mhrif araith yng Nghynhadledd y Gwasanaethau Cymdeithasol. Byddaf hefyd yn cyflwyno Opsiwn 3, sef y model yr wyf o blaid anelu ato drwy reoliadau. Mae'r opsiwn hwn yn cael ei ffafrio am y rhesymau canlynol:

- Mae'r ffordd hon o bennu cymhwysra'n cydnabod y gwahaniaeth rhwng dyletswyddau cyffredinol awdurdodau lleol i gyflawni canlyniadau llesiant y bobl yn eu hardaloedd (yn ôl yr hyn a amlinellir yn Rhan 2 y Ddeddf) a sefydlu hawl gorfodadwy ar gyfer yr unigolyn (yn ôl yr hyn sy'n ofynnol yn Rhannau 3 a 4 o'r Ddeddf).
- Mae'n annog awdurdodau lleol i gyflawni eu dyletswyddau i ddarparu gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth yn ogystal â darparu gwasanaethau ataliol, er mwyn hybu mentrau cymdeithasol, cydweithfeydd cymunedol, gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan eu defnyddwyr, a'r trydydd sector.
- Mae'r opsiwn yn cefnogi hawliau pobl i drafod eu lles mewn modd parchus, i gael llais cryf mewn penderfyniadau am eu gofal, ac i gadw rheolaeth dros eu gofal.
- Bydd yn sicrhau bod pobl yn gwneud penderfyniadau eu hunain am eu gofal, a'u bod yn gallu cynnal eu lles ar bob adeg drwy ddefnyddio dull sydd wedi'i seilio ar gryfderau.
- Mae'r model hefyd yn rhoi sylw i natur byrhoedlog cymhwysra. Er bod statws yr angen o ran bod yn angen 'cymwys' yn gallu newid, mae'r gallu i gael y cymorth iawn i sicrhau canlyniadau llesiant yn cael ei gynnal.
- Fel rhan o'r model hwn, mae'r angen am help i gael cymorth yn creu'r cymhwysra, ac mae hynny'n ei wneud yn ofyniad gofynnol/cyfreithiol i'r awdurdod lleol ymateb.

Mae llwyddiant y model yn dibynnu ar sicrhau bod holl elfennau'r system cymorth yn gweithio'n effeithiol. Er enghraifft, bydd rhaid i'r awdurdodau lleol sicrhau bod gwybodaeth, cyngor a chymorth yn cael eu darparu mewn modd hygyrch, a bod proses asesu addas ar waith i gefnogi'r drafodaeth ar gymhwysra. Mae'r meysydd hyn yn cael eu hystyried hefyd mewn grwpiau technegol, a hynny yng nghyd-destun y model ar gyfer cymhwysra sy'n cael ei argymhell yn yr Adroddiad.

Ar y cyd, bydd y set ehangach o reoliadau a'r cod ymarfer yn llunio'r darlun cyfan, er mwyn gweithredu'r Ddeddf. Fel canlyniad, byddem yn argymhell ein bod yn ymgynghori ar yr holl reoliadau ar y cyd, gan gynnwys y rheoliadau ar gymhwysra, er mwyn cyflwyno dull system gyfan o weithredu i'r cyhoedd. Rydym yn bwriadu cynnal yr ymgynghoriad cyhoeddus llawn hwn ar y rheoliadau a'r Cod Ymarfer yn yr hydref. Rwy'n sylweddoli bod hynny'n newid fy ymrwymiad blaenorol i ymgynghori ar y rheoliadau a'r Cod Ymarfer yn yr haf, i'r hydref. Fodd bynnag, gan fod y model ar gyfer cymhwysra'n cynnig ailwampio'r system bresennol, ac mae wedi'i integreiddio'n agos â'r fframwaith asesu a chynllunio gofal ehangach, rwy am aildrefnu dyddiad yr ymgynghoriad ffurfiol, fel bod gennym mwy o amser i roi sylw i'r Adroddiad.

Bydd fy swyddogion ar gael i roi briff technegol i'r Pwyllgor yn ystod y cyfnod ymgynghori. Yn dilyn hynny, byddaf yn cynnig ymddangos gerbron y Pwyllgor i ystyried canlyniadau'r ymgynghoriad. Yn y cyfamser, byddwn yn ddiolchgar pe gallech rannu'r llythyr hwn a'r Adroddiad ag aelodau'r Pwyllgor, a byddwn yn falch o drafod y model cymhwysra ar adeg sy'n gyfleus i chi.

Yn gywir

Gwenda Thomas AC / AM

Y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol
Deputy Minister for Social Services